

Пакуль не запозна...

Даўней чорт вульгарна ѹ брутальна паходаў людзей — рагамі, віламі, і ѿказыўным калытом. Наш век бяспрывядных элемпіў прагрэсу закрануў і чорта ды прымусіў яго зъяніцца тактыку. Цяпер ён сьпілаваў рогі, чысты, гладка абголены і — што найгоршое — не паказваў візитнай карткі, намагаецца пераканаць, што чэрці наауг не існаваў і я ніснуюць. А што яшчэ горшае — яму гэта часткова ўдаецца...

Неўзабаве спойніца 16 год, як эмоўка роха апошнігага стрэлу найбольш жахлавага ѹ гісторыі людзтва вясенага катаклизму. І так як у млыне, калі раптам затрымаецца кола, у першыя хвіліны людзей быццам-бы аглушае цішыня — калі змоўж жудасны грукат вайны, у першыя хвіліны гэтай моўкнасці нарадзялася думка, якая, хоць бяз голаса, якожа голасна крываляла ѹ думках мільёнаў людзей: «А што далей?» Ці з гэтага катаклизму крываі, ишчансці, иялюдзкія, якія пераступілі мяжу найбольш садыстычных фантазій і стварылі пекла на зямлі — зъяніца съвет іншы, лепши, дзе знойдуць належную пашану правы боскія ѹ людзкія, маральнасць і тыка, прайда і спрадядлівасць, гонар і талерантнасць. Нажаль, гэта я не здарылася, у вяснову пасъявленых дамоўленіяў былі пакладзеныя такія дэструкцыйныя элементы, як цынізм, несправядлівасць, беспрынципнасць...

Хрушчоў не заўёды вытрымоўвае ѹ рамках неадпаведнай для ягонага жанру ролі анёла-міратворцы, і падчас, замест хіраньня ухмылкі, зъяўляе мяло яго бачым на фатадымках — паказвае кракадзілавы зубы. І ў меру таго, яким уступкі, ён уяўляе, што ён мацнее, і таму паказвае зубы часцей. Апошнім часам ён паказаў зубы на падмаскоўскім лётнішчы з нагоды дня савецкай авіяцыі, а таксама на ўрачыстасці заканчэнія курсу вясеных акадэмій. Параф на лётнішчы быў добра задуманы, ну и канфэрэнсёрка была на ўзроўні. Выступленыя Хрушчова перад выпускнікамі вясеных акадэмій ішчышт, прайда, уніясло новага ѹ мэртвыя справы, за выняткам таго, што Савецкі Саюз павялічічаў свой вясны бюджет. Але гэта не шмат дасць, бо ў так ня толькі людзі на Захадзе, але навет і гэтак званыя сабры Вярхоўнага Савету СССР маюць мутнае ѹяўленіе аб савецкім вясенім бюджэце ѹ ягоным выконваныні.

Аднак гэта выклікала пэўную ўстрывожданасць на Захадзе, і некаторыя краіны абавязалі ѹ сувязі з гэтым «перагледзець свае абаронныя магчымасці». Гэта надта замала, але ўсё-ж нешта... Каб-жэ толькі «перагледзелі» іх, пакуль яшчэ не запозна...

пс

Аб новай праграме КПСС

Як ведама, на студзенскім пленуме матарыяльна-тэхнічную базу камунізму, цы Сталіна «Эканамічныя праблемы са-ЦК КПСС быў афіцыйна абвешчаны пабудаваць камуністычныя грамадзкія цыялізму ѿ СССР», якою, паводле падчыненіні, выхаваць новага чалавека становы XIX звязду КПСС, трэба было камуністычнага грамадзтва. А для кіравацца пры складаныні новай праграмы, сказана: «Тавараабарт насымішчы-лычыні з перспектывай пераходу ад са-циялізму да камунізму. Таму трэба на-хільна, бяз хістаныні, крок за кро-ком звужаць сферу дзеяння таварааба-

роту». Пры гэтым пленуме ЦК пастараваў, з мэтай масавага абмеркаванья партыйнага праекту новай праграмы, уні-сенье ѹ яго прапракт і зъменаў — апоб-лікаваць праект праграмы ѹ прэсе. Ад-нак мінула ўжо больш за палавину пе-рэдзіздаўскага тэрміну, а ѹ партыйнай прэсе ніяма ні праекту праграмы, ні ма-тaryяту аб ім. Праграма складаецца ѹ зачыненых канцылярыях ЦК КПСС, і ѹ гэтым-же ЦК абміркоўваючыа ўсе ўнія-праммы. Прэса-ж будзе толькі выкла-дцаў і каментаваць тое, што ёй прыши-люца з апарату ЦК.

Аналізуочы матарыялы, пакладзеныя ў вяснову праграмы, можна зразумець, чому так робіцца. Праграмныя прабле-мамі, закрнутымі ѹ гэтых дакументах і матарыялах, зъяўляюцца наступныя:

Цвердзянье, якое сталася для КПСС ажэйм, што сацыялізм ѿ СССР пабудаваны ўжо цалкам, і ў сучасны момант адбываеща пераход ад сацыялізму да камунізму. На XXI звяздзе КПСС Хрушчоў з гэтай нагоды гаварыў: «Пабудаваўши сацыялістычнае грамадзтва, са-вецкі народ увайшоў у новую паласу гісторычнага раззвіцця, калі сацыялізм пераастае ѹ камунізмом».

Паводле ягонай заявы, пры пабудове камунізму партыя мусіць развязаць у першую чаргу такія заданы: стварыць

наступныя праблемы пабудовы камунізму зъяўляючыа праблема «збліжэнія калгаснай і дзяржаўнай формы са-

циялістычнай уласнасці». Гэтае «зблі-жэнне» будзе, паводле задумы камуні-

стых, адбывацца шляхам пераастараванія грамадзкіх груповай, калгаснай уласнасці ѹ вагу-лінарнадную. Дзяла гэтага КПСС улу-

чыцы ў свае праграму неабходнасць «найхільнага росту непадзельных кал-

гаса-дзяркай аднай за другою ўсіх галінаў сельскага гаспадаркі. У сувязі з электры-

фікацыяй, мханізацыяй і аўтаматыза-цияй сельскага гаспадаркай вытворчасці,

штораз больш будзе адбывацца злученіе, сваеасаблівасць зъяўліцца калгасных са-

родкі вытворчасці з дзяржаўнымі».

Адначасова мае адбывацца съцраныне ме-жажу паміж горадам і вёскай, якое таксама павінна стацца асноўным праграмным прынцыпам КПСС.

Важнай тэарэтычнай праграмнай праблемай КПСС зъяўляючыа далей праблема адміральнае дзяржавы ѹ замены яе камуністычным самакіраўніцтвам. Пра-

грамма КПСС павінна канстатаваць, што такое адміральне дзяржавы адбывацца ў СССР ўжо цяпер. Адначасова, новая павінна пацвердзіць заяву Хрушчова аб тым, што разам з ад-

міральнем дзяржавы будзе расыці роля камуністычнай партыі як «грамадзкай арганізацыі». Праграма КПСС адзначыць таксама новы, прыгаданы ѹ прамове Хрушчова на XXI звяздзе КПСС, закон грамадзкага раззвіцця: для камунізму — «закон нароўнамернасці эканамічнай і палітычнай раззвіцця розных краінаў», для краінава савецкага блёку — «закон плянамернага, праларцыянальна-га раззвіцця», у выпіку якога ўсе краіны савецкага блёку будуть выраўнёва-ваць свою адсталасць і адначасова прыайдуць да камунізму.

Асаблівае месца ѹ новай праграме КПСС зъяўмцу праблемы «сусъветнага грамадзкага раззвіцця». У заяве нарады кампартыі ѹ ў выступленынях Хрушчова галоўнай адзнакай гэтага раззвіцця зъяўляючыа «стварэнніе сусъветнай сацыялістычнай сістмы», якай «пера-твараеца ѹ вырашальны фактар раззвіцця людзкага грамадзтва».

На гэтым цвердзяніні будзе базаваны праграма «палаажэнне КПСС аб магчымасці мірнага сусідавання сацыялістичнага лягеру з камуністычнымі партыямі».

Слабым бокам гэтых галоўных праграмных пастулату КПСС зъяўляючыа іхнія нутраныя супярочнасці і супя-рочнасці з роначасцю. Вось некалькі прикладу такіх супярочнасці.

У сувязі з ліквідацыяй машына-трактарных станцыяў і пераходам да пра-дажу тэхнікі калгасам, таварна-грашовыя

дзяліненіні ѿ СССР началі пашырацца. Цяперашніе кіраўніцтва КПСС стаіць на тымі глядзіншчы, што пашырэнне таварна-грашовых дачыненінія ѹ як толькі на супярочыць будаўніцтву камунізму, а

навет спрыяе яму. А між іншага, у праграме

Г. Г.

Сёе-тое

Апошнім часам выяўляючыа ѹ вольным съвеце тэндэнцыя, і то ня толькі між эміграцыйных антыбалшавіцкіх дзейніці, называючы паняволеніем Масквіскоўскіх каленіямі. Да гэтых «каленіяў» належыць Беларусь і Украіна і інші.

Здаецца, што людзі, што гэты назоў практикуюць, размінаюцца з праўдай.

Калі разумець каленіі ѹ тым сэнсе, як гэта разумеюць Ангельцы — адзін з найстарэйшых і найболыш спрэктываных каленізатарскіх народоў, то ані Беларусь, ані Украіну нельга назваць каленіямі Масквы. Бо калі-быны быў каленіямі ѹ вышэйпрыгандым разуменіні, даўно быў-бы вольнымі, ды дарочы ѹ наагул ніколі-бы каленіямі быў.

Усім вядома, што Ангельцы апаноўвалі шмат прымітывна разывітых народоў. За колькі дзесяткі гадоў дадавілі іх з паслядзеніем, што пасля маглі пера-даваць лейцы дзяржаўнага кіраўніцтва ѹ іхнія руки. Дзякуючы Ангельчыне, шматлікі дзяржавы Азіі й Афрыкі знаходзяцца сяньня ѹ шэршагах агульнага людзкага эканамічнага й культурнага імкненія да прагрэсу.

«О, съвятая наўнасць!» — крикнуў Ян Гус з вышыні вогнішча, на якім яго палілі. І вось-ж, чорту вераць, што чорта ніяма. І то я ня толькі Ску Түре ці іншы афрыканскі ці азіяцкі князёк, але і людзі, якія павінны быў-бы ўжо дайсці да здараўства.

Зусім адваротна наглядалася там, дзе занавоўвалі Масквоўшчына. Падалі вы-сокакультурныя народы, барбары-зева-

ёнкі цягнулі іх з сабой уніз. Возьмем хоць-бы Беларусь і Украіну. Гэтыя два, некалі высокакультурныя народы, дзя-куючы Масквоўшчыне (ці то ранейшы то мадэрнай у форме СССР) съвятыні абраставаныя, культураны зъянінельці, духова віталаскія, Вя-дзенцыя працэс іхнай поўнай асыміляцыі ѹ «савецкую націю» на базе — а як-ж

— расейской культуры. Гэта ня калені-ялізм, а нешта шмат горшое. Гэты пра-

цэ наўмыснага фізычнага народазабойства ѹ духова-культурнай асыміляцыі сацыялігічнай навука павінна ахрысьці зусім новым тэрмінам.

*

Хоць адзін з рухлівых супрацоўнікаў «Бацькаўшчыны» ўжо адказаў Дубоўку (гл. «Дзесятая муз», «Бацькаўшчына» № 23 (558) на ягоны артыкул «Смачны жабе арэх...») «Голос Радзімы» № 35), варта дакінць яшчэ колькі слоў. Як нашы чытальцы прыгдадаюць, у арт. «Мас-кава, твойму хвальшу ніяма межаў» («Бацькаўшчына» № 10 (545) ніжэй падпісаны паказаў хвальшчыны Дубоўку аб Маскве з пазмы «Бронзавы век». Эн-кагэбаўскі лісток «Голос радзімы» пры-свяціц з целую бачыну ѹ вадказ. Пераклад гэтага аўтара Дубоўку называе «наз-

The half barbaric Moscow's minarets
Gleam in the sun, but 'tis a sun that sets!
Mihail Kozyn

СУВЭРЭННАСЦЬ — НА ВАГУ...

Заканчэнне з 1-ай бачыны)

тыкі, спадзяючыа на хуткае міжнарод-нае прызнаныне. І адначасова, Бела-русь ці Украіна — сябры — заснаваль-нікі АЗН — дасюль не карыстаючыа на-ватанковымі правамі сувэрэнных на-родоў. І гэта на глядзінчы на сур'ёзныя дамаганіні заходніх краінаў — яны ѿ свой час дамагаліся навязаць дыплома-тичнія судыніны з Беларусі і Укра-інай. Але Москва сказала — не. Вос-вам і сувэрэннасць...

І. Н.

(Працяг зь 5-ай бачыны)

Сакратару Стану Раску,
Санатару Дыркесну,
Старшыні Рады БНР М. Абрамчыку,
Старшыні БАЗА, К. Мерляку,
Старшыні Згуртавання Беларусаў у
Канадзе,

Арганізацыі Беларускай Моладзі,
Беларускай Дапамозе,
Сцяпэндзіяльнаему Фонду, ЦВАА,
Редакцыі «Бацькаўшчыны»,
Краінскім бел. перадачаў у Мадры-
дзе і Мюнхене,

Згуртаванню Беларусаў у Аўстраліі,
Сындыкату Беларускіх Работнікаў у
Францыі,
Згуртаванню Беларусаў у Вялікабры-
танії.

Даклад біскупа д-ра Ч. Сіповіча

Пасыль кароткага перапынку адбыў-
ся на менш цікавы ў важны даклад бі-
скупа д-ра Часлава Сіповіча на тему
«Прыгатаваныя да Экуміністичнага Ваты-
канскага II. Сабору».

Дастойны дакладнік коратка прад-
ставіў гісторыю экумінічных або сусъ-
ветных сабораў перад царкоўным пад-
зелам і пасыль яго, выясняючы многія
пытацьні, які значэнне слова «еку-
мінічны», ягоную істоту, а таксама вялі-
кія намаганні цяперашняга Папы Яна
XXIII дзеля збліжэння розных пад-
зеленых Цэрквей — так праваслаўных,
як і пратэстанцікіх.

Маюцца ўжо некаторыя дасягненні,
гаварыў дакладнік, у развязаныя да-
сялецнікі няпрыхільнасці ці нават вар-
ожасці нязадаваных цэрквей да Апо-
стальскага Пасаду. Паказынікамі іх
ёсць візіт д-ра Фішера і каравелі
Альжбеты Папу, прыхільных адносін
да ідэі звяздання Канстантынополь-
скага Патрыярха і многіх іншых знат-
ных прадстаўнікоў, так праваслаўных
як і пратэстанцікіх. У карысьць гэтай
ідэі працуе і сам час, калі съвет падзя-
ліўся на два варожыя лягеры: бязбож-
нага камунізму і веруючага вольнага
свету. Маюцца таксама ўнемалыя пе-
ршацькі да агульнага звяздання тым-
бóльш, што варожкі лягер высылаеца
перашкоды гэтыя падмаўчоўцаў.

Яго дастойнесьць біскуп Сіповіч пад-
крэсліў, што ўпяршыню ад часу заня-
паду Вялікага Княства Літоўскага бе-
ларускі біскуп будзе уздельнічаць у
найбліжэйшым экумінічным Саборы, які
праудападобна будзе скліканы ў канцы
1962 г., а ціпер ён мае гонар уваходзіць
у склад саборнай камісіі для ўсходніх
цэрквей, а нават выбраны старшынёй
аднае з ейных сэкцыяў. Такім чынам
прадстаўніцтва беларускага Народу у
сусъветнай сям'і народу стала ўжо
рэчаістасць.

Саборная камісія разглядаюць і пад-
рхтуваюць вілізарны матарыял, пры-
сланы катализцамі гіерархамі; якія ма-
юць більш разгляданыя справы, рефор-
мы, пастановы і г. д. на найбліжэйшым
Саборы. У канцы свайго дакладу біскуп
Сіповіч выясняў, што Беларусы лаці-
скага абраду не апушчаны Папай, бо ду-
ховай апекай іх надалей займаеца бі-
скуп Менскій і Магілёўскі Балыслаў Слён-
скан, а нядыўна Папа вызначыў а. д-р
прыышлося паўтараць.

Праф. А. Барычэўскі

„Матчын Дар“ Алеся Гаруна

(Працяг)

Сустракаюцца синтаксычныя паралелізмы, якія звяза-
ваюць два паўрадкі:

Запомнены праз неба, нязнаны праз людзей...

Часамі такі паралелізм набывае кантраставага характару:

Злотам багатыя, сэрцам знишчэлія...

Як ведама, прыхватак паралелізму часта сустракаецца ў
песеннай лірыцы наагул і становіць сабой улюблёны прыхватак
народнае паязі. Тыпова-народны прыхватак образных парал-
елізмаў у вадмоўнай форме, праведзеных праз увесы твор,
мы маем у верши «Хаўтуры», прыкладам:

Не на могілкі людзі каканку нясьлі,
А у цэркву баяры яе павязьлі...

Такім-жэ відам парапелізму закончваецца «Песня»:

Ой, з-за хмарак ясна сонца
Яшчэ ўзыдзе,
Да дзяўчынкі-ж любы ўвечар
Больш яя прыйдзе.

Апрача разгледжаных стылістычных прыхваткаў паўтору,
вялікае значэнне мае паўтор як чыста-фантэтичны пры-
хватак.

Важныя від гукавага паўтору — рыма. Сіла Алеся Гаруна
не ў самых рымах, а ў разъмешчанынх іх. Паэта не здавальва-
еца рымай у канцы радка. Мы назіраем у яго вылучнае ба-
гацице нутранога рыманія. Вельмі часта сустракаюцца ў
яго рымы перад цэзурай, якія падчыркуюць дзяленыне вершу
на два паўвершы (радка на два паўрадкі). Большай часткай,
у гэтым выпадку рымай звязаныя абедзве палавіны таго-ж
самага вершу (радка). Так, мы сустракаем у Алеся Гаруна ў
двух вершах радкі з двух анапастаў, пры чым абодва анапэ-
сты рымуюцца. Прывядзем толькі першыя строфы гэтых двух

Вялікая беларуская падзея ў Чыкага

Тыдзень Культурна-Рэлігійных Студыяў

Пяціра Татарыновіча пралатам Свае
Святасліві з тытулам Менскім, якому да-
ручыў таксама апеку над Беларусамі ла-
цінскага абралу.

Вялікі Беларускі Канцэрт

У туто-ж суботу 1-га ліпеня 1961 г.
а гадз. 7,30 вечарам аddyўся Беларускі
Канцэрт пад кіраўніцтвам праф. М. Ку-
ліковіча, з багатай праграмай. То-ж бе-
ларуская песня — вялікае жарало на-
шай нацыянальнай культуры. Аб ёй і
гаварыў ува ўступнымі словамі праф.
Куліковіч, перакладзенымі пасыль на ан-
гельскую мову сп. Верай Рамук — анан-
сіркай Канцэрта.

У восьі паплыла родная песня ў выка-
наныні Беларускага Хору: «Бацькаўская
слоўца» і «Нёман». Янкі Купалы, музы-
ка М. Куліковіча. На фоне рокатау Нё-
мана исцесца слова дэкламаціі М. Жыль-
ньескага: «Гэй, на дзвіўся, мой
дружка нядбалы, што я сяноныя так
злесна шумлю!». Уражанье вялізарнае.
Грыміца дружка волглескі.

А далей выступаюць нашыя арты-
сты. Першай з іх Надзея Градэ — сап-
рана, шырокія ведамая заслужаная силь-
ніца народных і клясычных песень. Яна выканала такія песні: «Васілечкі»,
муз. Куліковіча, «Вальс», муз. Ардын,
«Песьня Фраскіты» з апертыры «Фраскі-
та». Аб высокім мастацкім уздруні вы-
кананія гэтых твораў нашай пасынія-
кай съветчылі шумныя волглескі слуха-
чоў.

Другім пачарзе выступаў добра вeda-
мы ў Чыкага тэнэр Стэфан Віцік, які
свой пасыніямі: «Ой, ляцелі гусі», «Ко-
рэнграты» і «Арыя». Денізэці захапі-
ліўся на два варожыя лягеры: бязбож-
нага камунізму і веруючага вольнага
свету. Маюцца таксама ўнемалыя пе-
ршацькі да агульнага звяздання тым-
бóльш, што варожкі лягер высылаеца
перашкоды гэтыя падмаўчоўцаў.

Яго дастойнесьць біскуп Сіповіч пад-
крэсліў, што ўпяршыню ад часу заня-
паду Вялікага Княства Літоўскага бе-
ларускі біскуп будзе уздельнічаць у
найбліжэйшым экумінічным Саборы, які
праудападобна будзе скліканы ў канцы
1962 г., а ціпер ён мае гонар уваходзіць
у склад саборнай камісіі для ўсходніх
цэрквей, а нават выбраны старшынёй
аднае з ейных сэкцыяў. Такім чынам
прадстаўніцтва беларускага Народу у
сусъветнай сям'і народу стала ўжо
рэчаістасць.

Саборная камісія разглядаюць і пад-
рхтуваюць вілізарны матарыял, пры-
сланы катализцамі гіерархамі; якія ма-
юць більш разгляданыя справы, рефор-
мы, пастановы і г. д. на найбліжэйшым
Саборы. У канцы свайго дакладу біскуп
Сіповіч выясняў, што Беларусы лаці-
скага абраду не апушчаны Папай, бо ду-
ховай апекай іх надалей займаеца бі-
скуп Менскій і Магілёўскі Балыслаў Слён-
скан, а нядыўна Папа вызначыў а. д-р
прыишлось паўтараць.

Канцэрт закончыўся выступам Хору.
«Чаму-ж мне на песь» і «Гэй-жа, браць-

кардынал Альберт Мэр і біскуп

Часлаў Сіповіч. Чыкаскі Кардынал вы-

запраўляў глыбока запал ў душы слуха-

чоў. Так прайшоў практывіты першы

дзень Тыдня Студыяў.

У канцы Літургіі з Словам выступалі
Кардынал Альберт Мэр і біскуп

Часлаў Сіповіч. Чыкаскі Кардынал вы-

запраўляў глыбоку радасць, што Бе-

ларусы места Чыкага разам з прадстаў-

нікамі ад іншых асяродкаў могуць ад-

значыць вялікую падзею ў сваі гісто-

ры і пасыльчыне першай Беларускай

Каталіцкай Царквы на амэрыканскі

кантынэнце. Ён выказаў сваю бацькоў-

скую спагаду для Беларускага Народу,

панивелена глыбокім камунізмам і

выказаў веру, што цераз вялікі выслы-
вальната свету надзідзе час, калі рух-

нія зялезнай заслоной ў нашыя паняво-

льныя браты стануцца вольнімі. Ён заклі-

каў усіх людзей добрай волі дапамагы

Беларусам у цяжкай іхнай долі, дзіка-

ваў нашаму біскупу ѹ духавенству за

ахвярную працу ды з свайго боку аба-

цаў поўную падтримку Беларусам у Чы-

кага.

Беларускі біскуп д-р Часлаў Сіповіч

у сваім Слове на роднай мове, апрача

падзялкі вышэйшым духоўным уладам за

падтриманыя беларускага нацыяналь-

нага руху выразіў упэўненасць, што

шматлакты Беларускага Народу вызва-

ліца ад бязбожнай няволі ды станец-

ца роўнапраўнымі сябрамі вялікай сям'і

народу. Ён заклікаў Беларусаў нату-

жыць свой высліак, распяліць у сваім

спасіцьці, апрачнікі да свайго братоў

і да свай Башкірскага Народу. Галоўнай

імперыі дыскусіі, а пасыль на пады-
рхту апрачнікі было дасягненіе

законікамі свайго срэдзіннага

гэтых ўпяршыніяў ды звязаныя

законікамі свайго срэдзіннага

гэтых ўпяршыніяў ды звязаныя

законікамі свайго срэдзіннага

гэтых ўпяршыніяў ды звязаныя

законікамі свайго срэдзіннага

Ізноў на радзіме № 2

(Фэльетон можа крыху зашмат інтывны, але з мараламі)

Можа апошні раз... Гэта ня гіпаходнай іхнай вонраткай былі фігавыя лістры, а прости съведамасць, што з жакі. Адам-жа, які ў сямейным жыцці рабай на сэрцы даёлка не заедзець. Тому быў размазняня, штодзен мусіў праса-

так хочацца яшчэ раз у Італію (*mia se-onda Patria*), і прынамся на Адрью. Да-

лікаваную вонратку. Настрой у цянгіку

хочы і не разумнай маладосьці, ня-

разагрэўся. Мой літар «*chianti*» аблішоў

кругом і апаражніўся, але на наступнай

станцыі з'явіўся другі...

Насутрач бягучу знаёмыя, аднак

з'яўляюцца і мілья краявіды: на го-

рах нейкі нікому непатрэбны замкі

нейкіх, нікому ніядамых, «*дукаў*» і

«*комтаў*», на ўзбочах гораў — тарасамі

плянтацый вінаградніку, нейкай фантас-

тычнай скульптура скалаў, кіпарысы,

аліўкі, фігі... Урэшце вырваліся над

жайтаватую, мутнную Адыгу.

На памятаю ніводнага з сваіх вершаў,

але тут міне раптам прыгадаўся ўрэшак

аднаго, які я пару гадоў тому пісаў па-

між Трэнто й Вэрона:

Калісці над мутнай Адыгай —
Гадоў таму з дзесятак —
Пад гэткай пакрученай фігай
Сарваў я фіговыя лісток.
На Усходзе ўжо бура гусьцела,
Цынічна съмляўся з нас лёс...
Усё-ж я цынічна і съмела
Патрос лёсу хвігай паднос...

Даўно гэта было і, здаецца, няпраў-
дай... Сном...

Перад Вэронай цігнік вырываецца з
цесных горных далінай і тунэлю і, як
прышпораны жарабец, бягучы ура-
джайней пішанічнай раўнінай. За Бал-
гінай на гарызонце сінене цэнтральны
Алпіні. Калі дасыль гэтыя правінцы
и толькі зvezdзіў, дык тут пачынаецца
зямля, якую я прамерыў сваімі ногамі ў
кожной пары й пагоду, паліваючы по-
там і... крэйв.

Але преч сантымэнты! Чамусыці на
старасць вочы бываюць у мокрым мес-
цы, а людзі, якія нічога на баща перад
сабой — аглядзяючыя назад.

Тут дарэчы малая дыгрэсія.

У Амэрыцы (бо дзе-ж-бы інакш?)

е́сьць такая сымпатычная секта, сябры

якой мэтай сваіго жыцця ставяць цар-

пеньні й перажываны разам з ня-

шчаснымі людзьмі. Але як тут цярпець

і плакаць, калі сектанты плаваюць, як

сыр у масле, у драбабыце, ды й у ся-

мейным жыцці чуюцца шчасльвымі?

Аднак на ёсё ёсьць спродак — ён хіба

знойдзеца і на Хрушчова. Вось-же

сябры гэтай секты раз у туды зъби-

раюцца ў шыкоўных клубах на рыту-

альнае прыпенне. Аблуга ў фраках з

накрахмаленымі манішкамі падае каж-

наму сябру вялікую цыбуліну ў нож.

Кажны дробненька рэжэ гэтую цыбулю,

пры готы, зразумела, у яго з вачі пя-

кусь сълзы. Такім чынам гэтыя сектанты

аплакалі нядзяло ізграў у пайд-

зінай Афрыцы ў пайдзённых штатах,

кубінскіх пайстаниц, лясковіх нядзячах,

вугорскую трагедыю, а — падобна навет

— няшчасць народу Савецкага Саюзу.

Гіршымай, Адам і Эва не патрабавалі

Праўда, гэта нікому не памагло, але ёсё-

там і смокінгай, і балёвых сукенак. Адзі-

ж прыемна даведацца, што хоць нехта

стопным ямбам); рымаванье ў другой строфе іншае, чым у першай; аднолькавыя слова сустракаюцца ў розных месцах вершу. І ёсё-ж ткі ў гэтым чатыроццарадковым верши ёсьць вельмі харктэрныя рысы санэтнае пабудовы. Два катрэны даюць апісаныне вала, што йдзець пад ярмом, пры чым другі катрэн разгортае тему першага; дзяўяты радок — зварот да вала, прадмету) выдзелены як фінальны акорд і становіць зварот да чалавека, зварот, які перакідае ёсё, што было казана, на матар'ял для супаставы й адчынене сваім ключом за-праўдную тэму вершу. Кампазыцыю гэтага вершу — 4 + 4 + 5 + 1 — паэта перадае й графічна адпаведным надрукаваньнем. Калі гэта ё не санэт, дык у кожным разе ён можа быць названы санетаідам.

Заслугоўвае на вялікую ўвагу строфіка вершу «Ідуць гады». Няцотныя вясмірадковыя строфы, напісаныя шпаркім і адрывістым ямбам, перадаюць зъмену гадоў, што наведама куды вядуць чалавека ў забуджаюць у ягонай душы прасякнутыя незразуменем пытаныні аб сэнсе гэтага бязупыннага руху. Адказы на гэтыя пытаныні даюць ў шысьцірадковых строфах, напісаных павольным і пяячым амфібрахам.

Бязупынны рух, нахіход усё новых і новых гадоў, пад-чыркаеца анафарычным «ідуць» у кожным з чатырох радкоў амбічных строфай. У пачатку кожнае з гэтых строфай даеца агульныя аб'ектыўныя мадюонак зъмены гадоў, у канцы робіцца суб'ектыўна ахварбаваныя выснавы ў форме пытаньняў. Пытальнія канцоўкі гэтых строфай узаемна звязанаюцца ўзмацняюцца синтаксычным паралелізмам:

Куды цябе яны вядуць
І съежкамі якімі?

...

Нашто, скажы мне, ты жывеш
І з думкамі якімі?

Таямнічасць жыцця падчыркненая ў першай амфібрахічнай строфе анафарычным «наведама», у другой — аб'ектыўнасць тэй мудрасці, якая раіца паэтам, падчыркненая пытальніцай — пералічненем зъявяў прыроды, якія жывуць паводле гэтага мудрасці. Чарадаваные ямбічныя і амфібрахічныя строфай арганічна звязанае з дыялягічнай пабудовай

Вялікая беларуская падзея ў Чыжага

(Заканчэнне з 6-ай бачыны)

У Ляел каля Чыжага

на ўсіх дадатковых набажэнствах і не-
каторых частках Літургіі.Прынятая была аднадумна ў прапано-
ва пралата Татарыновіча, каб не зада-
валінца поўсяродкі, гэта значыць, беларушчыніем царкоўна-славянскаймовы нашай вымовай, зъмяняючы то-
лькі некаторыя слова ці канчаткі. Гэта
ён называў «прычаплянінем беларускіх

хвастоў да чужых арганізмаў». Зъезд

аднадумна стаў на становішчы, што ў

рэлігійным жыццы ў нашых съвітліх

масіц зіяснаўца самая чыста, самая

прыгожая, самая народная беларуская

мова. Прамоўцы выказваліся, што ў ім-

неных да адзінства траба выйдзяць

да жыцця.

Шмат дыскутавалася справа рэлігій-

на гэльданы. Многія прамоўцы вы-

казваліся, што із эры хрысціянскай ед-

насці ёсьць жыццьцёвай справай усяго

свець, загражданага бязбожным камуніз-

мам, а беларускага Народу ўласцівас-

ці. Прамоўцы выказваліся, што ў ім-

неных да адзінства траба выйдзяць

да жыцця.

Адносіны да нашага паніваленага Наро-
ду, выказаныя ў дакладзе праф. А.

Адамовіча, з'яўліліся ў дакладзе праф. А.

Адамовіча, з'яўліліся

Свята Украінцаў ў Канадзе

Падобна як і ў Беларусі, доўгі гады чужацкай акупацыі Украіны спрычыніліся да таго, што многіх тысячаў украінцаў былі змушаныя шукаць лепшай доляй у іншых краінах свету. Канада заўсёды трымала свае дзіверы шырака адчыненымі для перасяленцаў з Эўропы, а ў тым ліку і з Украіны. У выніку, паводле складу канадскага насельніцтва украінцы займаюць трэцяе месца — пасля ангельскіх і французскіх імігрантаў.

У нядзелю 9-га ліпеня, у Вініпегу, галоўным горадзе Заходній Канады, што зьяўляецца адначасовы стаціяй канадскіх украінцаў, адбылося адкрыцця помніка Шэўчэнкі з нагоды 100-дзядадня ягонаі смерці. Гэтыя прынцыпты застаўшыся такімі ж актуальнымі ёй сёння. Яны зьяўляюцца новымі, як сённяшні дзень, і старымі, як свобода. Шэўчэнка ўсіх ягоны не памруць. За справы, якія ён абараняў, людзтва змагаецца і сёння.

Дыфэнбайкер прыгладаў, як ён на Асамблі Задзіночных Наций адказаў Хрушчову на ўзынятае ім пытанье клянілізму. Дыфэнбайкер сказаў, што траба заўсёды прыгадваць Хрушчову, чаму ён свае антыклянільныя выказыўні не ажыццяўляе ў дачыненні да паняволеных ім народоў. Чаму Хрушчоў адмаяўляе права гэтым народам самы вызначаць форму ўлады. «Я сказаў Хрушчову, — прадаўжаў Дыфэнбайкер, — дайце Украіне і іншым паняволеным народам права свободных выбараў, каб яны моглі стварыць сабе такую форму кіраўніцтва, якой яны самі жадаюць. Шмат заходніх дзяржаваў дали свободу сваім каленіям, але ніводная каленія ў Савецкім Саюзе ня была вызваленая.»

R. C.

Да пытання „Змовы князей“ 1481 году

(Працяг з 4-ай бачыны)

1440 гадоў з Ноўгарадзкай рэспублікай было падпісаная ўмова, згодна якое ВКЛ прызнавалася апякунай першай і такім чынам забавізваўся даваць дапамогу супраць пасягнанію Маскоўшчыны. Прайда, як мы маглі канстатаваць з падпісанай умовы з маскоўскім вялікім князем з 1449 году, Ноўгарадзкая рэспубліка прызнавалася ў сферы ўпрыўлівай Маскоўшчыны. Ціпер адкрыта выявілася тэнденцыя Маскоўшчыны падпрарадкаўшы себе Ноўгарадзкую рэспубліку, адносна чаго не магла заставацца абыякавай Вялікакняжай Радой. У гэтых умовах ёйнага часу была адціннута ад літоўска-польскай канфлікту ѹ скандынавівалаася на падзеях мажайскіх і ноўгарадзкіх.

Можна дапушчаць, што саюз ВЛК з ханам Сэдзі-Ахматам, пра які ўспамінаў літоўскі магістар, ўсётак меў сваё месца, бо ўлетку 1455 году ѹ запраўды гэты зьяўлюўся з сваім войскам на маскоўскім узьмежжы каля Каломны, аднак змушаны быў адступіць пасля сутычкі з маскоўскім войскам. У пачатку 1456 году маскоўскі князь Васіль II, пасля разгрому ноўгарадзкага апальчэння, здолеў накінуць Ноўгараду выгладнюю для яго так званую Іжэлбіцкую ўмову, паводле якое Ноўгарад забавізваўся заставацца ў паслухмансі Маскоўшчыны, пры тэтомі страсціні права на незалежнае вілезненне свае вонкаве палітыкі, навет свае ўласнае дзяржаўнае пячаткі, якія была заменена пячаткай вялікага маскоўскага князя.

¹⁶⁾ Codex diplomaticus Poloniae quo continentur privilegia regum Poloniae, magnorum ducum Lithuaniae etc., vol. I, Varsoviae, 1847, nr. 188, p. 333-337.

¹⁷⁾ Stryjkowski M., Kronika Polska, Litewska, Zmudzka i wszystkie Russi, t. II, Kraków, 1844, p. 232-233.

¹⁸⁾ Codex epistolaris, t. III, nr. 52, p. 64-65.

¹⁹⁾ Codex diplomaticus Ecclesiae Cathedra-

Фэльветон

«Наватарства»

З радыёвой хвалі «Свабода»

Кажуць, што патрэба ёсьць маткай усіх вынаходзтваў. Савецкая рэчаіснасць яшчэ раз пачывердзіла гэту працу. Возьмем, для прыкладу, Беларусь. У сельскай гаспадарцы не стае рук да працы. Сотні тысяч беларускай мададзі выязылі на цаліну, у Запаліяр'е ѹ іншыя раёны Савецкага Саюза. Як-ж тады выконваць сямігодку і будаваць камунізм?

Таму людзі кідаюцца на розныя хітрыкі. І вось у шмат якіх раёнах Беларусі да актыўнага ўдзелу ў пабудове камунізму прыцягнулі жывёлу. Напрыклад, авечак пасылаюць палоць лён. Гэтае наватарства пасыпахова пашыравацца, і авечкі індывідуальна і колектыўна спаборнічаюць паміж сабой. Авечкі, праіца, ільну не ядуць і скубуць сывірэпку, асот ды малачай. Аднак пры гэтым, праз расцірушанасць, яны топчучу лён. Што-ж, маўляў, «дзе лес сякуць — там трэскі лятуць». Важнае тое, што лён праполаны сваечасова, аб чым быў «ліпы» можна напісаць у раёне.

Аб гэтых наватарствах даведаўся старшыня калгасу імя Леніна Акцябрскага раёну Іван Дайнека. Ён стукнуў пальцам у лоб і натхнёна сказаў: «Мы выкінем яшчэ не тачкі нумар!» На другі дзень ён змабілізаваў ўсіх калгасных цялят і

УВАГА!

ЗГУРТАВАНЬНЕ БЕЛАРУСКАЕ
МОЛАДЗІ У АМЭРЫЦІ!

ДЗЕСЯТЫ ГАДАВЫ ЗЪЕЗД
З Б М А

адбудзенца 2—4 верасня 1961 году (Labor Day Weekend) ў **адпачынковай гаспадарцы** сібры ZBM Анатоля Александровіча паміж Krumville і Olivebridge, недалёка Kingston, New-York.

Пара дак Зъезду

Субота, 2 верасня:

гадз. 7,30 раніцы — падніцце съягоў 10,00 раніцы — нарады кіраўніцтва 1,00 пападні — **Нарады Зъезду** 7,30 вечара — зняцце съягоў 9,00 вечара — вечарына (арк. «Падесьсе»)

Нядзеля, 3 верасня:

гадз. 7,30 раніцы — падніцце съягоў 9,00 раніцы — нарады новавыбраўшага кіраўніцтва з кіраўнікамі аддзелаў 10,00 раніцы — палевая Божая Служба (праваслаўная) 2,00 пападні — спорт 7,30 вечара — зняцце съягоў 9,00 вечара — вогнішча. Праграма будзе кіраваць сп. Mixas Тулейка.

Панядзелак, 4 верасня, 7,30 раніцы — падніцце съягоў і заканчэнне X зъезду ZBM.

Увесе ѿльны час будзе заняты рознымі гульнямі і спортам

Усе карэспандэнцыі просім кіраваць на: ZBMA New-York Branch 401 Atlantic Avenue Brooklyn 17, New-York

або: ZBMA c/o Vasil Melianovich 1399 Sutter Avenue Brooklyn 8, New-York Tel. MI-7-6620

Кіраўніцтва аддзелаў New York City

Ізоў на радзіме № 2

(Заканчэнне з 7-ай бачыны)

тym больш, калі вы на маеце жабы на сарцы і жонкі на шы — ездыце ў Італію. Але на шукайце тут адпачынку і супакою. Адноса гэтага на граніцы ў Бразыры трэба было павесіць абвестку з верстам з Дантаўскага «пекла»: «Laste ogni sperante...»

Postscriptum:

Было-б несправядліва паказаць толькі благія бакі Італіі. Ёсьць шмат і добрых. Таму наступная мац карэспандэнцыя будзе мець загаловак: «Італія пасцяла нас італянкі бяз нас».

Б. К.

«ПАЎЛІНКА» У ТАРОНЦЕ

Дэтройцкі драматычны гурток наведаў Таронціх Беларусаў з сваёй «Паўлінай» і ў нядзелю 21-га травеня адбыўся паказ у залі Славацкай Лігі пры вул. Дандэс Вэст. Ігра выкананаўцаў на сцене была вельмі ўдалай й гарманізавала з аўдыторыяй, хоць і не такой ужо шматлікай, бо так супала, што панядзелак быў днём свята ў Канадзе і шматлікія паразыехаліся хто куды, што на будучыні ў троба браць пад увагу, асабліва ў летні час.

Б. К.

БЕЛАРУСКІЯ ПІКНІКІ

Селётні сезон беларускіх пікнікаў Таронтаў якія падыходзяць пакачаты ў нядзелю 25-га чэрвеня на ўсім знанай фэрме сп. В. Высоцкага блізу Пікерынг, што ляжыць між Таронтом і Ашаваю. Другі такі, і вельмі ўдалы, адбыўся два тыдні пазней, г. зи. у нядзелю 9-га ліпеня. Як у першы, так і ў другі раз майшчыкамі не бракавала ѹ вясёлай музыки, а асабліва тым, што любіць рымтічную, як і рухі пад яе (даречы і сп. Ю. Станкевіч з Ню Ерку не прымінуў трапіць на такі апошні!), бо-ж сэзон штодвухтыднёвых забаваў у БР-ГЦ закончыўся 10-га чэрвеня з перапынкам да вясны. Шарафільмная Рада прыходзе БАПЦ імія Св. Кірылы Тураўскага праўляла забава разы абышырную лятарэю з вялікай колькасцю фантаў. Падобныя пікнікі (майдыкі) пляніруюцца рабіць кожнае другое нядзелі.

Б. К.

НА СВЯЦЕ У УКРАІНЦАУ

Арганізацыі Украінскага Вызвольнага Фронту Канады й Амэрыкі правялі 12-ю Сустрэчу Украінцаў Канады ў ЗША ў нядзелю 25-га чэрвеня на тэрыторыі Канадскай Нацыянальнай Выставы ў Таронце з вельмі абышырнай праграмай, якую прыгнаўшы пад знаком 100-дзядзя з дня смерці Тараеса Шэўчэнкі, пры ўдзеле шматлікіх запрошаных гасьцей.

Б. К.

ГАДАВІКІ «БАЦЬКАЎШЧЫНЫ»

З Адміністрацыі «Бацькаўшчыны»

можна выпісваць поўныя гадавікі «Бацькаўшчыны» (як пераплещеныя) за на-

ступні гады:

1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959 і 1960.

Цена аднаго гадавіка разам з пера-

сылкай 5 амэрыканскіх доляраў або іх-

ная раўнавартасць у мясцовай валюце.

Дзяля таго, што ўспомненых камплектаў

Рэдакцыі мае вельмі амежаваную ко-

лькасць, жадаюціх іх атрымаць раздзім

сільнапашыраныя з вышкай.

Б. К.

Беларускі тыднік палітыкі, культуры і грамадскага жыцця.

Выдаецца: Уладзімер Бортнік

РЭДАКЦІЯ КАЛЕГІЯ

Артыкулы, падпісаны прозывічамі або

ініцыяламі аўтара, не заўсёдзь выражают

нагляд Рэдакцыі. Незамоўленыя рукапісы

надзел не зварочаюцца. Рэдакцыя адказвае

на лісты толькі пасылая далучэнныя піктавыя

маркі або міжнароднага паштовага купону.

Б. К.

Зь беларускага жыцця

на прынцыпі ў бібліятэцы

сярод іх і ад ЗБК (А. Маркевіч) і БНА (Я. Баброўскі). Перад Маніфэстаций адбылася Палёвая Служба Божая, а пазней адбыўся вялікі канцэрт.

Таронтауц

БЕЛАРУСКІЯ ТАНЦЫ У КАНАДЗКАЙ

ШКОЛЕ

21 чэрвеня 1961 году ў праграме ўрачыстасці заканчэнія школьнай годы ў Ліндане (Канада) быў улучаны паказ беларускіх народных танцаў «Крыжачак» і «Ляўоніх». «Крыжачак» выконвалі дзесяці трэцій клясы пачатковай школ